

Revisorernas redogörelse år 2019

Vi har utfört vår granskning enligt kommunallagen och fastställt revisionsreglemente. Revisorerna, som varit sju till antalet, har haft elva sammanträden under året. Revisorerna har biträtts av PwC. Revisionsinsatserna under året har bestått av granskningar inom såväl förvaltnings- som redovisningsrevision. Förvaltningsrevision syftar till att undersöka om nämndernas verksamhet är ändamålsenlig, ekonomiskt tillfredsställande och om den kontroll som utövas inom nämnderna är tillräcklig. Redovisningsrevision syftar till att bedöma om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som utövas inom nämnderna är tillräcklig. Någon skarp gräns mellan förvaltnings- och redovisningsrevision finns inte.

Nedan sammanfattas i punktform våra väsentligaste iakttagelser med anledning av granskningen av årsredovisningen för 2019:

- > Förvaltningsberättelsen redovisar på ett tillfredsställande sätt resultat och ekonomisk ställning för staden som helhet. Redovisningen har en tydlig struktur och analysen av stadens resultat och utvecklingen av väsentliga poster är utförlig. Ett flertal nyckeltal redovisas, och nyckeltalens utveckling redovisas i såväl tabellform som diagramform. Det noteras dock att koncernperspektivet saknas för flera av de obligatoriska delarna i förvaltningsberättelsen. Inför 2020 bör staden arbeta vidare med förvaltningsberättelsens struktur och innehåll i enlighet med de nya krav som följer av den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning och de rekommendationer som lämnats av RKR¹ kopplat till tillämpningen av vissa delar av lagen.
- > Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. De fel som noterats bedöms inte som väsentliga och påverkar därför inte vår bedömning av räkenskaperna för år 2019. Årsredovisningen är i huvudsak upprättad enligt god redovisningssed.
- > Årets resultat uppgår till 453,2 mnkr (-414,3 mnkr). Skillnaden i resultat mot föregående år förklaras i huvudsak av att resultatet 2018 belastades med kostnader för medfinansiering i Mälarbanan (512,5 mnkr) och att realiserade vinster i den externa medelsförvaltningen påverkat 2019 års resultat positivt.
- > Årets investeringar (exklusive exploateringsverksamhet) uppgick till 205,1 mnkr 2018, vilket innebar en avvikelse mot budget med 5,7 mnkr.
- > Nämnderna² redovisar sammantaget en positiv avvikelse mot budget med 31,7 mnkr, vilket motsvarar en budgetavvikelse om 1,1 procent.
- > Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2019 är uppfyllda.

---

¹ Rådet för kommunal redovisning

² Inklusivt kommunstyrelse, kommunfullmäktige, revisionen samt brandförsvaret/räddningstjänst.

- > Vi bedömer, utifrån återrapporteringen i årsredovisningen, att verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. De övergripande verksamhetsmässiga målen för 2019 är uppfyllda.
- > Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

Genomförda granskningar

Nedan lämnas en kortfattad redogörelse över granskningar som genomförts under revisionsåret 2019.

Delårsrapport 2019

Vi bedömer att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2019.

Vi bedömer att det prognostiserade resultatet är förenligt med det finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2019.

Vi bedömer, utifrån delårsrapportens återrapportering, att den verksamhetsmässiga måluppfyllelsens prognostiserade utfall är förenligt med de av fullmäktige fastställda övergripande målen i budget 2019.

God ekonomisk hushållning

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som förenlig med fullmäktiges finansiella mål. I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot stadens finansiella mål som fastställts i budget. Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Grundläggande granskning

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge stadens revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelsen vad gäller om styrelsens och nämndernas förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll. I denna bedömning vägs även övriga granskning som genomförts under året in, i form av bl a fördjupade granskningar.

Revisionsfrågor i 2019 års grundläggande granskning har formulerats avseende:

- Styrning, kontroll och åtgärder, måluppfyllelse för verksamheten samt för ekonomin
- Intern kontroll avseende risk- och väsentlighetsanalyser och internkontrollplaner, samt nyckelkontroller i intäktsrutiner och kontroll av utvalda investeringsprojekt
- Prognossäkerhet
- Kompetensförsörjning
- Utveckling av verksamhet och arbetssätt

Sammantaget är bedömningen att staden har ett väl utvecklat system för styrning, uppföljning och kontroll som omfattar samtliga nämnder. Sammantaget bedömer vi att Kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt en ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande verksamhet samt en tillräcklig intern kontroll.

Vi konstaterar att samtliga nämnder presenterar mål för verksamheterna i sina antagna verksamhetsplaner för 2019 och att återrapportering sker i delårsrapporter per april och

augusti. Vidare rapporterar samtliga nämnder med fokus på ekonomi ytterligare två gånger i form av budgetuppföljningar.

Vår bedömning är att redovisat resultat för styrelsen och flertalet nämnder är förenligt med fastställda mål. Skolnämnden redovisar dock negativa avvikelser mot budget i varierande omfattning. I och med att Överförmyndarnämnden och Valnämndens driftbudgetar är integrerade i Kommunstyrelsen går det inte att bedöma dessa nämnders budgetföljsamhet. Skolnämndens samt Socialnämndens prognossäkerhet under året bedöms kunna utvecklas. I övrigt konstaterar vi att samtliga nämnder har en god måluppfyllelse för verksamhetsmålen.

I huvudsak uppvisar styrelse och nämnder ett strukturerat och riskbaserat internkontrollarbete. Vissa avvikelser har konstaterats vad gäller intern kontroll avseende materiella anläggningstillgångar samt rörande fakturering.

Den grundläggande granskningen visar därutöver att det utvecklingsarbete som bedrivs inom ramen för Solna 2025, tillsammans med kompetensförsörjningsarbetet i staden, styrs och leds på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt.

Granskning av styrning och uppföljning av entreprenader inom parkunderhåll och snöröjning

På uppdrag av revisorerna har PwC genomfört en granskning av Tekniska nämndens entreprenörsstyrning och avtalsuppföljning av drifts- och skötseleentreprenader.

Den sammanfattande bedömningen är att Tekniska nämnden inte har en helt ändamålsenlig entreprenörsstyrning och avtalsuppföljning av drifts- och skötseleentreprenader. Utifrån vad som framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer:

- Fastställ rutin för avtalsuppföljning med utgångspunkten i stadens anvisningar för avtalsuppföljning samt säkerställ att denna avtalsuppföljning kommuniceras till nämnd
- Inkomna felanmälningar och synpunkter sammanställs och analyseras i syfte att ingå som en del i nämndens avtalsuppföljning.
- I syfte att ytterligare förebygga risker kopplade till oönskade händelser implementera en tydligare rutin för dialog med leverantörer i samband med framtagande av förvaltningens plan för året.
- Prioritera arbetet med framtagande av mallar för systematisk dokumentation av noterade avvikelser samt implementera dessa.
- Fastställa rutin för slutdialog med leverantör vid avslut av avtal samt implementera denna.

Rapporten har översänts till nämnden för svar på de iakttagelser och rekommendationer som lämnas i rapporten.

Granskning av Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsverksamhet

Revisorerna har även låtit PwC genomföra en granskning av Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsverksamhet.

Den sammanfattande bedömningen är att nämnden bedriver tillsynsverksamheten på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Vi bedömer dock att det finns förbättringsområden

kopplat till återrapportering av överklagade ärenden. Utifrån vad som framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendation:

- nämnden behöver säkerställa att den erhåller återrapportering gällande överklagade ärenden samt utfall i nästa instans. Detta i syfte att kunna arbeta riktat för att höja rättssäkerheten i sitt myndighetsutövande.

Revisorerna har översänt rapporten för kännedom och åtgärd.

Granskning av bidrag och stöd till föreningar

På revisorernas uppdrag har PwC genomfört en granskning av Kultur- och fritidsnämndens bidragsgivning till föreningar.

Utifrån genomförd granskning är den sammanfattade bedömningen att den interna kontrollen avseende utbetalningsrutinerna för bidrag inte fullt ut är tillräcklig. Vidare bedöms att uppgifterna i redovisningen är aktuella, fullständiga och rättvisande.

Utifrån vad som framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till nämnden:

- Att säkerställa att det finns aktuella handhavanderutiner för föreningsbidragsprocessen för att göra handläggningen mer transparent och likvärdig.
- Att tydliggöra hur jäv/förtroendekänsliga situationer ska hanteras i processen kring föreningsbidrag.
- Att säkerställa att förvaltningen genomför och dokumenterar kontroller av föreningarnas medlemsantal.
- Att säkerställa att förvaltningen genomför och dokumenterar uppföljning av föreningsbidragen utifrån bidragsreglerna.

Revisorerna har översänt rapporten för kännedom och åtgärd.

Förstudie avseende förebyggande socialt arbete för barn och unga

Under året har revisorerna genomfört en förstudie av stadens förebyggande sociala arbete för barn och unga.

Revisorerna vill särskilt lyfta fram vikten av att Socialnämndens, Skolnämndens respektive Barn- och förskolenämndens strukturerade förebyggande sociala arbete för barn och unga bibehålls och utvecklas.

Rapporten översändes till berörda nämnder för kännedom.

Granskning av resultat och måluppfyllelse inom utbildningsverksamheten

På uppdrag av stadens förtroendevalda revisorer har PwC genomfört en granskning av Barn- och förskolenämnden respektive Skolnämnden avseende resultat och måluppfyllelse inom för- och grundskola.

Utifrån genomförd granskning är den sammanfattade bedömningen att nämnderna inte helt säkerställer en ändamålsenlig förskole- och grundskoleutbildning. Utifrån vad som framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till berörd nämnd:

- Att säkerställa att det systematiska kvalitetsarbetet samt dokumentationen av detsamma utvecklas på huvudmannanivå för att nämnden löpande ska få en samlad och tydlig bild av enheternas förutsättningar och behov.
- Att säkerställa att uppföljningen i förskolan är inriktad på de nationella målen. Vår granskning pekar på att uppföljningen endast omfattar läsförståelse /språkutveckling samt barns trygghet.
- Att säkerställa att uppföljningen i förskola och grundskola omfattar måluppfyllelse/kunskapsresultat, trygghet och studiero samt centrala förutsättningar för att göra det möjligt att kunna göra en heltäckande analys, vilket krävs för att i nästa steg kunna planera och vidta ändamålsenliga åtgärder.

Revisorerna har överlämnat rapporten till Barn- och förskolenämnden och Skolnämnden och önskar nämndernas synpunkter på de iakttagelser som redovisas i rapporten och vilka åtgärder som avses vidtas.

Granskning av IT-säkerhet med inriktning mot lösenordsstandard och behörighetshantering

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Solna stad genomfört en granskning av lösenordsstandard, inställningar i Active Directory³ och behörighetsgranskning inom staden.

Granskningen har skett som ett led i att följa upp en tidigare granskning som utfördes av PwC under sommaren 2018 dock med en annan revisionsfråga. Sammanfattningsvis utförde PwC då en teknisk granskning som påvisade identifierade risker kopplat till IT-säkerhet, behörighetshantering samt icke uppdaterade IT- och informations-säkerhetsdokument. Granskningen 2018 resulterade även i en rad rekommendationer som berör årlig revidering av styrdokument, incidenthanteringsprocess samt tydligare kravställning mot driftleverantör.

PwC har noterat att staden utfört och planerat åtgärder/aktiviteter i samband med byte av driftleverantör som till viss del baserats på tidigare rekommendationer i syfte att stärka IT- och informationssäkerheten. Planerade åtgärder och aktiviteter har inte tagits i beaktning i denna granskning då granskningen bör betraktas som en nulägesanalys.

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att Kommunstyrelsen ej säkerställt att Solna stads nuvarande behörighetshantering samt lösenordsstandard håller en tillräcklig och tillfredsställande nivå för att reducera risker för obehörig åtkomst.

Revisorerna har skickat rapporten till Kommunstyrelsens för synpunkter på de iakttagelser och rekommendationer som redovisas och vilka åtgärder som avses vidtas.

Granskning av långsiktig boendeplanering inom äldreomsorgen och LSS

Under de senaste årens granskning har revisorerna vid flera tillfällen uppfattat att en av stadens utmaningar ligger i att säkerställa en framtida tillräcklig kapacitet vad gäller boendeplatser inom äldreomsorg och funktionshinderomsorgen. Omsorgsnämnden framför exempelvis själva i sin delårsrapport att behovet av service- och gruppboende är stort. Staden växer också vilket sannolikt gör att behoven av boenden ökar. Givet att det ofta tar lång tid att låta bygga nya boenden, och denna typ av lokaler är en del av stadens samlade lokalförsörjning, är det viktigt att framförhållningen är god.

---

³ Register över användare

Den sammanfattande bedömningen utifrån granskningen är att styrelsen och ansvariga nämnder i tillräcklig utsträckning säkerställer en ändamålsenlig långsiktig planering av boendeplatser inom äldreomsorgen och LSS-verksamheter.

Övrigt

Revisorerna har även under året genomfört särskilda aktiviteter avseende:

- Fortsatt arbete med att utveckla revisionens arbetsformer genom särskilda arbetsgrupper och genom erfarenhetsutbyte med några andra större kommuner i länet.
- Löpande omvärldsbevakning och deltagande i revisionskonferenser och utbildningar.
- Gemensamma överläggningar med fullmäktiges presidium samt stadens tjänstemannaledning.
- Påbörjat väsentlighets- och riskanalys och revisionsplanering för 2020 ff.
- Informerat om planering, genomförande och resultat av lekmannarevisionen.
- Biträtt nämnder och förvaltningar med rådgivning.
- Löpande följt upp beslut i Kommunfullmäktige.